

Dönem : 5
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 90

Günün 24 Saate Taksimine Dair 697 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/98)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 101-124/01351

27 . 2 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9.2.1978 tarihinde kararlaştırılan «Günün 24 saate taksiminde dair 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Günün 24 saate taksiminde dair 26 Aralık 1341 gün ve 697 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde: «Türkiye Cumhuriyeti dahilinde gün, gece yarısından sonra başlar ve saatler sıfırdan yirmidörde kadar sayılır.» Denilmekte, 2 nci maddede ise «İzmit civarından geçip Griniç'e nazaran otuzuncu derecede bulunan nısfinehar dairesi bütün Türkiye Cumhuriyeti saatleri için esas kabul edilmiştir.» denilerek yurdun her tarafında tek saat düzeninin uygulanacağı ve 30 ncu boylama göre belli ve sabit bir esasa bağlanacağı belirtilmektedir. Kanunun bu hükmü diğer bir deyişle; Türkiye'de Greenwich'e göre iki saat dilimi ileride (—2) bir uygulamanın yapılacağı anlamına gelmektedir. (—2) saat dilimi, 22° 30 ile 37° 30 doğu boylamları arasının ortalama saat zamanı olduğundan bu uygulamada yurdumuzun 37° 30 (Giresun - Fatsa hattı) boylamının batısında kalan bölgede bu bölgenin normal saat düzeni, doğusunda kalan bölgede ise bu bölgenin normal saat düzeninden bir saat geri olan bir düzen kullanılmış olmaktadır. Dünyanın diğer ülkelerindeki genel uygulama ise ülkenin Doğusundaki bölgeye isabet eden saat düzeninin tüm ülkede uygulanması şeklindedir. Böylece gün ışığından daha fazla istifade edilip elektrik enerjisinden tasarruf sağlamak mümkün olmaktadır. Hatta söz konusu ülkelerde son yıllarda yaz mevsimi boyunca saatler bir saat ileri alınmak suretiyle gün ışığından daha fazla yararlanmak yoluna gidilmektedir. Yurdumuzda da uygulanan yaz saati tatbikatında Avrupa ülkeleriyle beraberlik temin için 1977, 1978 ve 1979 yıllarındaki yaz saati başlangıç ve bitiş tarihlerini tespit eden 14.10.1976 gün, 7/12677 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı alındığı malumdur. Ancak 1962 yılındaki tatbikat sırasında hukuki açıdan gelen itirazlar üzerine istişari mütalaa-sına müracaat edilen Danıştay Genel Kurulu 18.1.1965 gün, E 1965/4, K 1965/11 sayı ile «Saatlerin Ba-

kanlar Kurulu Kararı ile bir saat ileri alınması halinde Griniç ile aradaki fark üçe ve derece farkı da 45 dereceye yükselmektedir. Bu durum ile saat düzenini değiştirme, 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yazılı esaslara uygun sayılmaz. Bakanlar Kuruluna bu hususta ayrıca kanuni bir yetki de tanınmadığına göre, geçici de olsa saat düzenini değiştirmenin yasama görevine girdiği ve yürürlükte olan 2 nci madde karşısında ileri saat düzeni uygulamasının mümkün olmayacağı» şeklinde mütalaa verilmiştir.

1971, 1973, 1974, 1975, 1976 ve 1977 senelerinde ise Bakanlar Kurulu kararları ile tatbik edilen yaz saati memleketimizde elektrik enerjisi tüketiminde önemli miktarlarda tasarruf yapılmasını temin etmiştir. Bu cümleden olarak 29.11.1976 tarih ve 7/12677 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden 3 Nisan 1977 - 16 Ekim 1977 tarihleri arasında tatbik edilen son yaz saati tatbikatı ki bu tatbikat kırkbeş derece meridyenin Türkiye Cumhuriyeti saatlerine esas alınması tatbikatıdır, 6 ayda 160 milyon kwh elektrik enerjisi tasarrufu sağlanmıştır. Tasarı kanunlaştığı takdirde kış aylarında da kırkbeş derece meridyenin Türkiye Cumhuriyeti saatlerine esas alınması temin edileceğinden ve kış aylarında bu erken saat uygulamasının yaz aylarına nazaran daha fazla tasarruf getireceği mülahazası ile senelik elektrik enerjisi tasarrufunun yalnız yaz saati tatbikatı halinde yapılacak tasarrufun iki katını aşacağı hesaplanmaktadır.

Diğer yandan dünyamızda enerjiye duyulan ihtiyacın giderek artması buna karşılık kullanılan enerjinin büyük bir bölümünü oluşturan fosil enerji kaynaklarının bir gün tükenebileceği endişesi, tüm dünya ülkelerini enerjiyi tasarrufla kullanmaya zorlamış, kamu ve özel tüm kuruluşlar konunun üzerine hassasiyetle eğilmişlerdir.

İçinde bulunduğumuz günlerde enerji ihtiyacının önemli bir kısmını dışarıdan getirmek durumunda olan ve artan enerji fiyatları nedeniyle ihracat gelirlerinin büyük bir kısmını enerji ithaline ayırmak zorunluluğunda kalan ülkemiz için enerji tasarrufunun ne denli önem taşıdığı aşikârdır. Gerek 10 ncu Dünya Enerji

Konferansında bilim adamlarının ortaya koyduğu görüşler gerekse Bakanlığımızca teşkil edilen Elektrik Enerjisi Tasarrufu Millî Komitesince tavsiye edilen tedbirler ileri saat tatbikatının ehemmiyetini ortaya koymuştur.

Mezkûr tatbikatı kanuni bir esasa dayandırmak üzere 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi Yüksek Meclisinin takdir ve tasvibine arz edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun Raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/98
Karar No. : 4

26 . 4 . 1978

Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlığınızca Komisyonumuza havale edilen «Günün 24 Saate Taksiminde dair 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı» İçişleri ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcilerinin de bulunduğu toplantıda incelenip görüşüldü.

697 sayılı Kanun, Türkiye'nin her tarafında uygulanacak tek saat düzeninin İzmit civarından geçen 30 ncu derece boylama göre belli ve sabit bir esasa bağlanacağını belirlemiştir. Dünyanın diğer ülkelerinde ise, genel olarak, ülkenin Doğusundaki bölgeye isabet eden boylama dayanan saat düzeni uygulanmaktadır. Böylece gün ışığından daha fazla yararlanılmakta ve elektrik enerjisinden tasarruf sağlanmaktadır. Bu ülkelerde son yıllarda yaz mevsimi boyunca saatler 1 saat de ileri alınmaktadır. Avrupa ülkeleriyle beraberlik

sağlanması için, yurdumuzda 1962 yılındaki yaz saati uygulamasından sonra görüşüne başvurulmuş Danıştay, uygulamayı yasal görmeyerek, saat düzenini değiştirmenin yasama görevine girdiğini belirtmiştir.

Ülkemizin Doğusundaki 45 nci derece boylarının, yılın bütün mevsimleri için, saat düzenimize esas alınması, gün ışığından daha fazla yararlanmak ve enerji tasarrufu sağlamak açısından olduğu kadar, Hükümete ayrıca yaz saati uygulama yetkisi vermek açısından da uygun görülmüş ve tasarı Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere saygıyla sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı
Bolu
Bayram Turan Çetin

Sözcü
Niğde
Yılmaz Cemal Bor

Kâtip
Kayseri
A. Gani Aşık

Adana
Hasan Cerit

Amasya
Etem Naci Altınay

Denizli
Ö. İhsan Paköz

Eskişehir
İsmail Özen
(İmzada bulunamadı)

İstanbul
M. Kâzım Özeke

Kırşehir
Kılıç Sorgucu

Konya
Durmuş Ali Çalık

Yozgat
Ömer Lütfü Erzurumluoğlu

Malatya
Mustafa Şentürk

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Günün 24 Saate Taksimine Dair 697 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Günün 24 Saate Taksimine dair 26 Aralık 1341 tarih ve 697 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Griniç'e göre kırkbeşinci derecede bulunan boylam (mısfınnehar) dairesi bütün Türkiye Cumhuriyeti saatleri için esas alınır. Ayrıca başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilmek ve bir saati aşmamak şartıyla yaz saati uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Günün 24 Saate Taksimine Dair 697 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

9 . 2 . 1978

Başbakan <i>B. Ecevit</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>O. Eyüboğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Prof. Dr. T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Dr. F. Sükan</i>
Devlet Bakanı <i>H. Çetin</i>	Devlet Bakanı <i>E. Akova</i>	Devlet Bakanı <i>Dr. L. Doğan</i>	Devlet Bakanı <i>S. Yıldız</i>
Devlet Bakanı <i>A. R. Septioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>M. Kılıç</i>	Devlet Bakanı <i>A. Şener</i>	Adalet Bakanı <i>M. Can</i>
Milli Savunma Bakanı <i>H. E. Işık</i>	İçişleri Bakanı <i>İ. Özyayınlı</i>	Dışişleri Bakanı <i>Prof. G. Ökçün</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>
Milli Eğitim Bakanı <i>N. Uğur</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Ş. Elçi</i>	Ticaret Bakanı <i>T. Köprülüler</i>	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı <i>Dr. M. Tan</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>T. Mataracı</i>	Ulaştırma Bakanı <i>G. Öngüt</i>	Gıda - Ta. ve Hay. Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Çalışma Bakanı <i>A. B. Ersoy</i>
Sanayi ve Teknoloji Bakanı <i>O. Alp</i>	İşletmeler Bakanı <i>Prof. Dr. K. Bulutoğlu</i>	En. ve Tabii Kay. Bakanı <i>Doç. Dr. D. Baykal</i>	Turizm ve Tan. Bakanı <i>A. Coşkun</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>A. Karaaslan</i>	Köy İş. ve Koop. Bakanı <i>A. Topuz</i>	Orman Bakanı <i>V. İlhan</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>Y. Çakmur</i>
Sosyal Güvenlik Bakanı <i>H. İşgüzar</i>	Kültür Bakanı <i>Doç. Dr. A. T. Kışlalı</i>	Yerel Yönetim Bakanı <i>M. Özdemir</i>	